

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 187. An & qualiter competat Ecclesiæ actio contra possessorem rei malè alienatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

gioni, dum sic facilius observetur, & jurans remotior fiat à periculo periculi.

Quest. 185. Consensus Apostolicus in alienationes qualiter concedi soleat?

REsp. juxta modernam praxin concedi non solet, nisi præmissa delegatione aliquorum in dignitate constitutorum, quibus committitur, ut si ipsis de utilitate alienationis constiterit, assensum nomine Pontificis præstent; sin minus, denegent. Delb. c. 17. du. 9. in difficult. resol. num. 31. citato Barbol. de potest. Epif. p. 3. alleg. 95. n. 66. Ricc. in pr. Decif. 94. edit. 1. Wiestn. h. t. num. 108.

§. Tertius de alienationis revocatione, rerum alienatarum repetitione, & pœnis malè alienantium.

Quest. 186. An & qualiter Ecclesia possit agere contra Prælatum, qui res illius malè alienavit?

REsp. Competit ecclesiæ actio personalis contra Prælatum seu Rectorem quemcumque, qui res illius malè, hoc est illegitimè, nimirum citra sufficientem causam necessitatis aut utilitatis, vel sine solennitate canonica, adeoque invalidè alienavit, dum ex tali alienatione attentata læsa est, ut damnum illatum resarciat; vel de proprio, si quod habet, patrimonio, vel rem alienatam recuperando *Can. monemus. 12. quest. 2. & Arg. l. 3. C. si Tutor vel curat. interven. æquiparatur* liquidem ecclesiæ respectu rectoris sui pupillo & minori. c. 1. & c. auditis. de in integ. restit. Laym. loc. cit. thes. 7. quorum res si tutor vel curator malè distraxit aut administravit, contra eos pupillus & minor actionem habent ad omnis damni sibi illati resarcitionem juxta cit. l. 3. transitque hæc actio personalis ecclesiæ ad rectoris malè alienantis hæredes, si quos habet; tenenturque hi ecclesiam servare indemnem, non secus ac Rector illius defunctus. c. 3. de pignor. Abb. ibidem num. 3. Laym. num. 2. Pirh. h. t. num. 69. Cessat tamen hæc actio personalis & Rector aut ejus hæredes desuper amplius conveniri nequeunt ad interesse, ubi ecclesiæ rem suam malè alienatam recuperavit à possessore illius. l. 1. §. si plures. ff. de eo, per quem factum fuerit. Cum enim bona fides non patiatur, ut idem bis exigatur. Juxta reg. § 2. in ff. ecclesiæ jam consecuta suum interesse, non potest amplius ad illud consequendum agere dicta actio personalis. Non prohibetur tamen agere ulterius criminaliter contra malè alienantem, accusando illum in ordine ad penam, seu satisfactionem pro injuria sibi illata. Gloss. in cit. c. monemus. v. reddere. Abb. in c. si quis. h. t. num. 10. Laym. ibid. num. 5. & de reb. non alien. thes. 38. Pirh. loc. cit.

Quest. 187. An & qualiter competat Ecclesiæ actio contra possessorem rei malè alienatæ?

REsp. competit quoque ei actio prosecutória rei seu in rem contra possessorem rei alienatæ. c. Apostolicos 12. quest. 2. & Arg. cit. l. 3. & l. fin. C. eod. estque in ejus electione, num hunc potius quam malè alienantem velit convenire. Ita etiam, ut postquam hunc frustra convenit, hoc ipsum non præjudicet illi, quò minus adhuc convenire possit possessorem. Gloss. in e. ex presentium. de pignor. v. necessitate. juxta cit. l. fin. cum sola solutio seu recuperatio rei alienatæ silentium imponat, nempe ecclesiæ damnificatæ. Atque ita possessor, seu is, ad quem res malè alienata transit, utpote in quem vi talis alienationis attentatæ & ipso jure irritæ dominium nullum aut jus translatum tenetur & compelli potest ad rem ipsam cum omnibus fructibus (res enim fructificat domino suo) restituendam. c. si quis presbyterorum. h. t. §. fin. l. jubemus. & Auth. qui res C. de SS. eccles. Covar. l. 1. var. c. 3. Valq. de reit. c. 2. §. 2. du. 15. Molin. cit. d. 468. Bonacin. d. 3. de contract. feudi quest. 8. p. 4. num. 12. Delb. de immun. eccl. c. 17. du. 21. §. 2. num. 2. deductis tamen, ut idem, expensis in foro externo, ita ut etiam, si mala fide seu sciens alienationem illegitimè factam, eam recepit, amittat melioramenta l. jubemus. §. sane C. de SS. eccles. c. non licet. 12. quest. 2. Abb. in cit. c. si quis. num. 1. & 6. Pirh. h. t. n. 70. Reiffenst. num. 63. neque etiam ab alienante repetere possit pretium, quod in eo casu acquiritur ecclesiæ læsæ in penam commissi delicti ab emente. cit. l. jubemus. Molin. Bonac. Delb. Pirh. Reiffenst. LL. cit. nisi forte emptor etiam malè fidei prius convenerit cum venditore de præstanda evictione. Abb. in cit. c. si quis num. 13. Sylv. v. alienatio quest. 14. Molin. cit. quest. 468. concl. 6. n. 16 Laym. th. mor. l. 3. tr. 4. c. 10. num. 4. in fin. quos citat & sequitur Pirh. loc. cit. quin & tenetur emptor malè fidei compensare damnum (intellige, quod præter alienationem rei illatum ecclesiæ) utpote cujus ob malam fidem censetur causa fuisse Abb. Molin. Bonac. Delb. LL. cit. Less. l. 2. c. 24. du. 10. num. 66. contra Quarant. Sarmient &c. Si verò emptor bona fide emit, poterit agere contra Prælatum ad recuperandum pretium. Et sic in specie conductor bonæ fidei potest agere contra illegitimè elocantem, etiam non reddito pretio, ad restituendas pensiones solutas, & locator ad id compelli juxta c. ad audientiam h. t. Pirh. num. 72. agere tamen non potest contra ecclesiam, nisi in defectum, ubi nimirum Prælatus malè alienans non esset solvendo ex propriis. Tunc enim repetere potest ab ecclesia, in quantum ea exinde facta est locupletior cum juxta l. nam hoc ff. de condict. indebiti. æquitas non permittat, fieri aliquem ditiosem cum damno alterius; & ea tenetur illud restituere. Molin. Valq. Bonac. Sylv. Abb. LL. cit. Delbene, num. 5. qui etiam dicunt, quòd, si ecclesiæ pretium retineat, vel etiam facta sit ditior ex tali contractu, posse emptorem bonæ fidei rem ecclesiæ aut ejus fructus retinere titulo recompensationis pretii sibi restituendi, donec

nec illud sibi restitatur Pich. loc. cit. sed neque emptorem bonae fidei habere actionem contra venditorem ad recuperandum pretium, si ei ex fructibus interea perceptis fuisset jam satisfactum, asserit Reiffenst. cit. num. 63. citans c. ad nostram h. t. junctâ Gl. v. sufficere.

Quest. 188. A Quo revocanda alienatio & alienata repetenda?

1. Resp. primò : alienatio illegitimè facta revocari & alienata repeti potest & debet primò ab alienante, quamdiu non est amotus ab administratione seu officio. pro ut AA. communiter sumunt ex c. si quis. h. t. junctâ Gloss. v. prospexerit & v. alienator. Nec obstat primò, quòd contra proprium factum non possit quis venire juxta l. cum à matre C. de rei vindicat. c. quod super. de concess. prab. junctâ Gloss. v. posse. quòdque allegans propriam turpitudinem non audiatur, juxta c. cum inter dilectos. de donat. cum textus hi & similes suas patiantur exceptiones & fallentias passim notorias & hic locum habentes. Quales sunt; nisi actus sit male gestus & ipso jure nullus. Redon. de reb. eccl. non alien. rub. 33. q. 22. Zoës. h. t. n. 4. Engels. n. 17. Wiestn. n. 125. Item si non agatur nomine & pro commo proprio, sed alieno, præsertim Ecclesie & Reip. cujus res male gesta est. Verall. decis. 170. n. 8. Pet. Barbos. in l. 1. ff. soluto matrim. p. 5. num. 15. Bartol. in l. si minori. C. de jure fisci. Item si veretur periculum animæ; V. g. Prælati male alienantis. Tunc enim etiam propriam turpitudinem allegare licet. c. consanguines. de sent. & re judic. Gloss. in cit. c. inter dilectos. v. turpitudinem. Tusch. v. turpindo. concl. 404. a. num. 58. Pich. h. t. num. 75. qui idem dicit, dum turpitudò allegata seu delictum notoriè elidit jus agentis. Neque secundò allegari potest, quòd tales Prælati saltem Episcopo inferiores, cum alienando illegitimè res ecclesiasticas ipso jure & facto vi Extravag. ambitiose priventur suis officiis & administratione, vel ob hunc ipsum defectum potestatis videantur deinceps revocare non posse factam à se alienationem, & allegata repetere. Nam quidquid sit de hoc, num dicta Extravag. quòd ad hanc penam privationis ubique recepta sit; quamdiu ab administratione remoti non sunt, sed in ea tolerantur, sicut plura alia per eos gesta valent, sic etiam poterunt adhuc alienationes nulliter à se factas validè revocare, & alienata repetere, adeoque ad hoc tenentur. Gl. in c. si quis. h. t. v. prospexerint. Redoan. l. c. §. Et re ita. num. 5. Wiestn. h. t. n. 127. & quidem ex justitia, ut Pich. h. t. num. 66. & ante omnes alios, seu etiam, dum sunt alii, à quibus ista revocatio efficaciter fieri posset. Ac proinde neque tertio obstat, etiam si jurassent se non revocaturos aut repetituos. Gl. in cit. c. si quis. v. alienator. Abb. ibidem num. 7. Pich. loc. cit. & alii communiter, cum tale juramentum non fuerit obligatorium, quippe quod esse nequit vinculum iniquitatis & injustitiæ, c. quanto. de jurejur. & reg. juris § 8. in 6. adeoque si qui textus juris requirere videantur absolutionem à tali juramento, ut talis alienationem revocare possit, id non accipiendum de necessitate absolutionis dissolutivæ vinculi, sed ad summum de absolutione interpretativa & declaratoria nullitatis. ut cum Gloss. fin. in c. pervenit. de jurejur. Guttier. de juram. p.

1. c. 1. n. 9. Suar. de juram. l. 2. c. 15. n. 8. Sanch. l. 3. mor. c. 9. n. 13. Quamvis tamen in hoc casu consultius & honestius ad vitandum scandalum fieri dictam revocationem pro Prælato alienante per alium, qui non juravit, & cujus aliquo modo interest; v. g. Capitulum, dicant cum Laym. loc. cit. thes. 39. Pich. l. c. Wiestn. n. 130.

2. Resp. Secundò : dum alienatio illegitima revocata non est aut revocata ineffaciter seu sine effectu, potest ac debet ea revocari ab ejus successore. c. Episcopi. c. ad audientiam h. t. idque etiam si is propter nullitatem promotionis suæ esset tantum existimatus. Arg. l. Barbarius. ff. de off. prator. item etiam si is eam à prædecessore factam confirmaverit. Pich. h. t. num. 66. citato Rosenthal. tr. de feud. c. 4. concl. 40. addita ratione quòd cum hæc confirmatio solum sit in forma communi, nullum valorem tribuere possit actui ipso jure invalido juxta c. 1. de confirm. nil. vel inutili. Quòd si tamen Successor, subsistente causâ, omittas ab antecessore solemnitates adhibuisset seu supplevisset, non poterit revocare alienationem, utpote jam primò à se validè factam.

3. Resp. Tertio : potest quoque alienatio talis revocari à Capitulo, non tantum vacante Sede, utpote quod Prælato alienanti defuncto in administratione succedit, resque ab eo male gestas corrigere potest; sed etiam Sede plena; quia & ejus, & quidem immediatè interest eam revocari, & bona alienata ad eam reverti. cit. c. si quis Wiestn. h. t. num. 130. Quin etiam, ubi Capitulum scienter alienationi inutili consensit vel subscripsit, adeoque se reddidit ejusdem criminis & injustitiæ consortem, juxta Gloss. in c. si quis. h. t. v. subscripsit. & Gloss. in l. jubemus. v. imò ait. Pich. h. t. num. 65. Prælato nolente aut negligente eam revocare, tenetur eam ex justitia revocare, aut agere apud superiorem ad ejus revocationem.

4. Resp. Quarto : potest quoque Superior Prælati alienantis, qui consensum & auctoritatem præstitit alienationi, intelligi, non solum, ubi scienter, non satis examinata causâ, sed etiam ubi alienans ejus consensum requirere omisit, eam revocare, & alienata repetere. cit. c. si quis. Pich. num. 77. cum communi.

5. Resp. Quintò : his omnibus, qui ex officio alienationes revocare, & male alienata repetere debent, deficientibus, potest quilibet de clero agere ad restitutionem rei illegitimè alienatæ juxta cit. c. si quis in fine dum ibi statuitur, quòd quibuscunque personis ecclesiasticis liceat se tali alienationi opponere, & res alienatas cum fructibus, implorata auctoritate, ecclesiastica repossidere. Quòd quanquam primariò intelligendum de clericis ejusdem ecclesie cujus res alienatæ, utpote quorum proximè interest, ut cum Gloss. in c. si quis v. personis. Pich. h. t. num. 77. his tamen id negligentibus, etiam competit clericis extraneis, quippe pertinens ad bonum & jus publicum ecclesie. Ubi autem agitur de jure publico, quilibet admittitur ad agendum juxta c. imprimis. 2. quæst. 1. & Gloss. in c. penult. dist. 1. v. jus publicum. ubi ait : qui lædit sacerdotes, & res sacras violat, ab omnibus tanquam de crimine publico potest accusari. Et ita cum Abb. in cit. c. si quis h. t. n. 9. Laym. loc. cit. thes. 40. Pich. loc. cit. Quinimo competit id ipsum Parochianis laicis, hique